

Riskienhallinnan perusteet

8.11.2021

Sisällys

1.	Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala.....	3
2.	Riskienhallinnan tavoite ja tarkoitus.....	3
3.	Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut	3
4.	Kokonaisvaltainen riskienhallinta osana kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää	4
	4.1 Riskien osa-alueet.....	4
	4.2 Riskienhallintaa käsitellään seuraavilla tasoilla:.....	4
5.	Riskienhallinnan arviointi ja raportointi	5
6.	Ohjeiden antaminen	5

1. Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kuntayhtymän riskienhallinnan perusteista.

Riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntayhtymäkonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntayhtymäkonsernin toimielimiä, johtoa ja esimiehiä sekä kaikkea kuntayhtymäkonsernin toimintaa, josta kuntayhtymä vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kuntayhtymän hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

2. Riskienhallinnan tavoite ja tarkoitus

Riskienhallinta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kuntayhtymälle ja kuntayhtymäkonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- tunnistetaan ja kuvataan kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi

3. Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntayhtymäkonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiotasolla on riittävä riskienhallinta.

Hallitus vastaa kuntayhtymän riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Sairaanhoitopiirin johtajalla on kokonaisvastuu kuntayhtymän riskienhallinnan ohjeistuksen mukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta ja raportoinnista hallitukselle.

Hallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta ja raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sairaalan johtajan, liikelaitoksen johtajan, palvelukeskuksen johtajan ja muiden tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on toimeenpanna riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Kaikki esimiehet vastaavat riskienhallinnasta omalla vastuualueellaan.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle

riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeessa annettujen määräysten mukaisesti.

4. Kokonaisvaltainen riskienhallinta osana kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää

Riskienhallinta on osa kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Riskienhallinnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiotasoilla. Riskienhallinta kytkeytyy vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Riskienhallinta ei ole irrallaan muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Riskit ja riskienhallinta kytkeytyy osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Hallituksen alaisten toimielinten, johtokuntien, konserniyhteisöjen ja kaikkien sairaanhoitopiirin vastuuyksikköjen johdon tulee taloussuunnitelman valmistelun/laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

4.1 Riskien osa-alueet

Kuntayhtymän riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisiin tapahtumiin ja muutoksiin, jotka vaikuttavat pitkän aikavälin suunnitelmiin ja strategiaan tavoitteisiin.
- Operatiiviset riskit, jotka liittyvät organisaation päivittäiseen toimintaan.
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin.
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Kaikkiin riskialueisiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

4.2 Riskienhallintaa käsitellään seuraavilla tasoilla:

- Strategisella tasolla: Kuntayhtymän johtoryhmän tekemät säännölliset riskiarvioinnit ja riskienhallintatoimenpiteet painottuvat strategiaan kuten talouteen, palvelutuotantoon ja toimitusketjuun.
- Operatiivisella tasolla: Eri vastuutahojen tekemät säännölliset riskiarvioinnit ja riskienhallintatoimenpiteet keskittyvät merkittävimpiin asioihin, jotka vaikuttavat palvelualueiden/palvelukeskusten toimintaan ja palveluiden laatuun, potilasturvallisuuteen, investointi-, hanke- ja kehittämistoimintaan, työympäristöön ja turvallisuuteen sekä tietoturvallisuuteen.

Riskit arvioidaan, hallintakeinot suunnitellaan ja vastuutetaan, ja niitä seurataan käytössä olevalla riskienhallintasovelluksella. Riskienhallinnassa noudatetaan soveltuvin osin ISO 31 000 – standardia.

Sairaanhoitopiirin tytäryhtiöt ja sairaalan johtaja raportoivat sairaanhoitopiirin johtajalle merkittävistä riskeistä ja riskienhallinnan kehittämisestä osana toiminnan ja talouden seuranta- ja raportointia.

Sairaanhoitopiirin johtaja raportoi strategisista riskeistä yhtymähallitukselle.

5. Riskienhallinnan arviointi ja raportointi

Riskienhallinnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osana toiminnan ja talouden raportointia.

Hallitus antaa toimintakertomuksessa arvion kuntayhtymän merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteon riskienhallinnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Toimintakertomuksessa hallitus antaa selonteon myös konsernivalvonnasta ja sen kehittämistarpeista.

Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten, sairaanhoitopiirin johtajan, vastuuyksikköjen johdon sekä konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin, joissa käsitellään niiden oman toiminnan riskejä ja riskienhallinnan järjestämistä sekä toimenpiteitä havaittujen puutteitten korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon.

6. Ohjeiden antaminen

Hallituksen tulee hyväksyä kuntayhtymää koskevat riskienhallinnan yleisohjeet. Liikelaitosten johtokuntien on niiden osalta hyväksyttävä oma sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus hallituksen vahvistamien yleisohjeiden pohjalta.

Riskienhallinnan järjestämisestä annetaan määräykset valtuuston hyväksymässä konserniohjeessa.
